

Overijsselse landbouw gaat op Peil

Agrarische ondernemers maken grif gebruik van de regeling Landbouw op Peil. Van de 1,4 miljoen euro die beschikbaar is, is al voor ongeveer 1 miljoen gereserveerd. Twee adviseurs van Vechtstromen helpen de ondernemers op weg.

Waterschap Vechtstromen heeft in samenwerking met LTO Noord en de provincie Overijssel de regeling Landbouw op Peil Vechtstromen opgezet. Vechtstromen werkt in haar gebied hard aan het klimaatrobuust maken van het watersysteem. Samen met de agrarische sector willen we ook het landelijk gebied duurzaam inrichten. Met LoP ondersteunen en stimuleren we agrarische ondernemers in het Overijsselse deel van ons beheergebied om hiertoe maatregelen te nemen.

De maatregelen zijn onder meer gericht op het beperken van de droogte, het verbeteren van de bodemkwaliteit, het tegengaan van uit- en afspoeling

van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten en de aanleg van (bloemrijke) akkerranden. Normaal gesproken hadden we nu al diverse informatie-avonden en themabijeenkomsten georganiseerd om hier met u over te praten. Maar nu we met zijn allen te maken hebben met Covid-19, zetten we naast digitale klimaatdialogen ook deze nieuwsbrief in. U kunt altijd vrijblijvend contact opnemen met een van onze adviseurs Roel Koekoek of Bram Kuiper. Onze adviseur bekijkt samen met u de mogelijkheden voor maatregelen op uw bedrijf. Tijdens het gesprek helpt hij u bij een eventuele aanvraag en licht de verdere procedure toe. Ga naar www.vechtstromen.nl/landbouwoppeil voor meer informatie over de maatregelen en mogelijkheden.

Voor vragen over waterkwaliteit kunt u terecht bij Roel Koekoek: r.koekoek@vechtstromen.nl of tel: 06 21 88 24 42
Voor vragen over te droog of te nat kunt u terecht bij Bram Kuiper: a.kuiper@vechtstromen.nl of tel: 06 29 55 20 11

Samen landbouw en natuur versterken op duurzame basis

De klimaatverandering stelt ook agrariërs voor grote opgaven. Willen we het peil van het grondwater en de kwaliteit ervan in de hand houden, dan zijn ook maatregelen nodig op agrarische bedrijven. Weidebedrijf Ter Haar in Zuna investeert in een gescheiden systeem voor de opvang van erfafspoeling én in peilgestuurde drainage.

Weidebedrijf Ter Haar bewerkt veertig ha landbouwgrond en heeft als hoofdactiviteit melkveehouderij. Daarnaast is er een kaasmakerij. In 2021 vindt op het bedrijf een verbouwing plaats, die consequenties heeft voor de indeling en inrichting van het erf. Na overleg met de LoP adviseur van het waterschap kiest Dirk ter Haar voor de aanleg van een systeem met duoputten voor de afvoer van het erfwater. "Als we kalveren in de iglo's op het erf hebben staan, dan voeren we straks het mestwater af naar een opslagtank. Is het erf schoon, dan gaat het regenwater de sloot in. In de duoputten zitten kleppen, waarmee we de afvoer kunnen bedienen: één buis gaat naar de mestkelder en een andere naar de sloot." Ter Haar loopt daarnaast met het idee om in de toekomst ook

Foto: Roel Koekoek (Vechtstromen) en Dirk ter Haar

het hemelwater af te vangen en in te zetten voor verdunning van het mestwater, dit voor een betere benutting van de nutriënten.

LANDBOUW OP PEIL

>> *Vervolg van pagina 1*

Peilgestuurde drainage bij natuurgebied

Naast de waterkwaliteit heeft ook de waterkwantiteit, in de vorm van peilbeheer, Ter Haars aandacht. "We zitten met onze gronden tussen de Sallandse Heuvelrug en de Regge. In het naastgelegen natuurgebied wordt gestreefd naar een waterpeil tot op het maaiveld. Dit resulteert in kwelwater onder onze gronden en zorgt voor te natte weilanden.

Al in 2013 hebben wij daarom, binnen een project van de toen geldende landinrichting, gekozen voor peilgestuurde drainage die past bij onze specifieke situatie. Ik was op het

spoor gekomen van zo'n drainagesysteem omdat het toen al bij meerdere bedrijven in Brabant en Limburg was aangelegd rondom natuurgebied De Grote Peel. De drainbuizen liggen om de acht meter en komen uit op een hoofddrain op de kop-akker. Die gaat naar een uitloopput, waarin we het waterniveau kunnen regelen. Een ideale oplossing rondom natte natuurgebieden: je vangt zo de pieken in de hoge waterstanden op én in tijden van droogte kan je het water langer in het gebied vasthouden", besluit Ter Haar zijn pleidooi voor een situatie waarin landbouw en natuur elkaar versterken.

Op De Rökker zorgt hogere waterbodem voor hoger waterpeil

De droogte had –zeker de afgelopen twee jaren– tot gevolg dat gewassen minder goed groeiden. Op De Rökker in Lonneker wordt de daling van de grondwaterstand tegengegaan door verhoging van de bodem van de sloten.

Henk Kiewik ziet uit naar volgend voorjaar. Zijn eeuwenoude boerderij ligt in een lichtglooiend gebied. Het grondgebonden bedrijf van veertig ha biedt plaats aan een vijftigtal melkkoeien en tientallen stuks jongvee, kippen en konijnen. Op de akkers verbouwt hij snijmais en tarwe. Vanuit verschillende zorginstellingen genieten dagelijks zo'n twaalf mensen met een verstandelijke beperking er dagbesteding. De Rökker is een bijzondere boerderij. Fraaie gebouwen en houtwallen kenmerken het bedrijf. Door de droogte haalde Kiewik echter steeds minder gewassen van zijn land.

Water vertraagd afvoeren

"Vroeger hadden we in de zomer teveel water, maar nu te weinig", geeft Kiewik aan. "De grondwaterstand is hier gezakt van 1.20 naar 2.40 meter beneden maaiveld. Omdat

we relatief hoog op een stuwwal liggen en de bodem is opgebouwd uit keileem, is waterberging hier geen optie. Vertraagd afvoeren wel. Aanvankelijk wilden we stuwtejes plaatsen in de sloten. Maar we kozen toch voor een ander advies: we verhoogden de bodem van de sloot tot een halve meter onder het maaiveld. Hierdoor stroomt de regen minder snel weg en krijgt het water meer tijd om de bodem in te zakken. Precies wat we willen! We kunnen nu meer snedes gras produceren."

Zo natuurlijk mogelijk systeem

"Het project werd mede gefinancierd vanuit de regeling LoP en de uitvoering ging supersnel", vertelt Kiewik. "Plan maken, aanvraag indienen, offerte vragen en huppekee aan de gang. Alles binnen een paar maanden. En helemaal passend in onze situatie, waar het hoogteverschil tussen het hoogste punt op de es en het laagste punt zevenhonderd meter verderop maar liefst negen meter bedraagt." Zo draagt Kiewik aan de hand van een zo natuurlijk mogelijk systeem bij aan de vitaliteit van zijn bedrijf én aan een klimaatbestendig watersysteem.

LANDBOUW OP PEIL

Jilles Ormel bij de 'zelfbedieningsstuw'

Landbouwbedrijf Ormel onderneemt met oog voor de omgeving

In Bruinehaar is een bijzonder agrarisch bedrijf gevestigd. Niet alleen vanwege de drie soorten activiteiten: melkveehouderij, akkerbouw en tuinbouw. Maar ook omdat het bedrijf actief bezig is met het realiseren van een optimaal waterpeil én investeert in methoden en technieken om de emissie van chemische middelen tot een minimum te beperken.

Jilles Ormel is een van de op dit moment zeven eigenaren van het familiebedrijf, dat op ruim vierhonderd ha onderneemt op het gebied van melkproductie, consumptieaardappelen en lilies. De landbouwgronden liggen op een heuvel, een 'haar', die in de zomer vanwege droogte bruin wordt. "Zeker de laatste jaren hadden we veel last van droogte", vertelt Ormel. "Het water loopt bij ons vanuit Duitsland tegen het Engbertsdijksveen aan. Wij moeten het doen met kwelwater, dat we in de sloten afvangen. In een hoofdafwatering en twee kleinere sloten hebben we drie peilgestuurde stuwen geplaatst: een simpele opbouw van planken. In de winter halen we de bovenste planken weg, zodat het teveel aan water kan afstromen. En 's zomers bouwen we maximaal op, zodat we het water vasthouden voor onze gewassen." Uiteraard gaat deze 'zelfbedieningsstuw' gepaard met het nodige overleg, zowel met het waterschap als met collega-ondernemers stroomafwaarts.

Hoe minder chemische middelen, hoe beter voor natuur, milieu en omgeving. En voor de portemonnee. "Maar de subsidie was voor ons niet de motivatie, al is het natuurlijk wel een mooi duwtje in de rug. We werken nu teelttechnisch optimaal en durven de mensen in de omgeving met een gerust hart in de ogen te kijken."

Minder chemische middelen

Ormel durft zijn nek ook uit te steken waar het aankomt op gewasbeschermingsmiddelen. "De sector staat natuurlijk volop in de wind en er is veel discussie over het spuiten van chemische middelen. Wij ondernemen hier met oog voor de samenleving en beperken ons middelengebruik tot het minimum. Hiervoor investeren we continu in nieuwe methoden en technieken. Zo hebben we met subsidie vanuit de regeling LoP een spuitmachine aangepast en een nieuwe aangeschaft. Op de oude machine hebben we een luchtzak aangebracht, waarmee we de luchtstroom op de spuitboom kunnen regelen en richten. Door gebruik te maken van GPS komt het middel alleen terecht waar het moet. Dat scheelt. De nieuwe machine haalt zelfs een driftreductie van 97,5%, dat is veel."

spuitmachine die icm GPS een driftreductie van 97,5% haalt

Kiek'n bie de noabers

Ga mee op excursie en neem een kijkje bij collega agrariërs. Wanneer de regels omtrent Corona het toelaten, willen we graag excursies organiseren, met als thema 'nieuwe' technieken die bijdragen aan verduurzaming in de landbouw. Want de combinatie hoge opbrengst, goede kwaliteit, voldoende water en een schoon milieu is met recht een uitdaging. We horen graag in welke technieken, of onderwerpen u interesse heeft. Misschien wilt u zelf uw bedrijf wel beschikbaar stellen. Heeft u interesse in bepaalde technieken/ bedrijven of heeft u andere ideeën, we horen het graag. Dan gaan wij boeiende en informatieve excursies voor u organiseren. Neem contact op met Renske Dortland: r.dortland@vechtstromen.nl of tel: 06 29560703.

Boomkwekerijen enthousiast over regeling LoP

Ook op boomkwekerijen worden gewasbeschermingsmiddelen gebruikt. Met als gevolg restanten die van de wasplaats in het oppervlaktewater terecht kunnen komen. Dat hoeft niet. Er zijn oplossingen zoals een biofilter of een PhytoBac. Ook mechanische onkruidbestrijding zorgt voor afname van middelen.

André Hendriks van kwekerij Collendoorn

Kwekerij Collendoorn, in het gelijknamige buurtschap van Hardenberg, kweekt een breed assortiment heesters en coniferen. Die worden geëxporteerd, maar ook geleverd aan hoveniers en tuincentra in ons land.

Op het vijftien ha omvattende bedrijf worden gewasbeschermingsmiddelen gebruikt. Resten daarvan komen na het wassen van de machines via de wasplaats in het oppervlaktewater. "Of beter gezegd: kwamen", aldus eigenaar André Hendriks. "Toen het waterschap ons informeerde over hoe we schoner konden werken, was ik meteen enthousiast."

Zelf biofilter aanleggen

Het bedrijf koos voor een simpel biofilter, dat -begeleid door de leverancier- makkelijk zelf kan worden aangelegd. De installatie bestaat uit vijf kunststof IBC containers. "Het spoelwater, dat op het erf wordt opgevangen in een put, gaat in vijf stappen de containers door", vertelt Hendriks. "Het gezuiverde water zouden we vervolgens kunnen hergebruiken. Maar tot nu toe nemen de planten al het water op, en is er dus geen restwater."

Hendriks is ronduit tevreden over het systeem. "De missie is geslaagd. Met subsidie van de regeling LoP hebben we een betaalbare, goed werkende zuivering, die weinig plaats inneemt."

Roterende wiedeg

Boomkwekerij Zonnebeld in Nijverdal is gespecialiseerd in bos- en haagplantsoen. Eigenaar Wielent Zonnebeld vertelt: "We hebben een duurzame bedrijfsvoering. Daarin maken we in beginsel geen gebruik van chemische middelen, maar zetten we vooral in op mechanische onkruidbestrijding. Met een LoP-investering wordt een nieuwe roterende wiedeg

Wielent Zonnebeld van boomkwekerij Zonnebeld

ontwikkeld, aangepast aan de omstandigheden op het bedrijf. Daarmee worden de kiempjes tussen de planten op een bijzondere wijze weggehaald. Veel beter dan met een traditionele wiedeg."

In 1989 introduceerde Zonnebeld als eerste boomkwekerij in ons land een zelfrijdende schoffelmachine, die ondertussen is vervangen door een nieuwere versie. Samen met de wiedeg vormt deze het 'grootgereedschap', waarmee Zonnebeld inzet op mechanische onkruidbestrijding. Toch heeft Zonnebeld ook een aanvraag voor de phytobac ingediend. Daarin wordt met behulp van stro en grond residuen van spuitvloeistof biologisch gezuiverd. Deze zuivering zal bij Zonnebeld geen overuren draaien.

Bevriezen GPS en mechanische onkruidbestrijding

Twee maatregelen binnen de regeling zijn zeer veel aangevraagd. Dat zijn 'mechanische onkruidbestrijding' en 'GPS'. Het geormerkte budget voor deze beide maatregelen is daardoor nu gebruikt. Om voldoende budget te behouden voor de andere maatregelen, bevriezen we vanaf 16 december 2020 voorlopig de inschrijving voor deze beide maatregelen. U kunt zich nog wel aanmelden voor de andere 43 maatregelen. Heeft u interesse? Meld u zich dan aan via onze website: www.vechtstromen.nl/landbouwoppeil